

TEAM TEATRET

Teatret st. tv

**BEER
JOSH**

UNDERVISNINGSMATERIALE

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indhold (fag):	Side
Indholdsfortegnelse.....	XX
Forord af teaterleder Dorthe Bebe – Team Teatret.....	XX
Sådan bruger du materialet.....	XX
Øvelser - introduktion.....	XX
Introduktion til forestillingen: Fælles brainstorm (alle fag).....	XX
Reportage fra prøverummet (inspiration for alle fag).....	XX
Din personlige oplevelse.....	XX
Interview (dansk, samfundsfag og drama).....	XX
Tegn forestillingen (dansk, samfundsfag og drama)	XX)
Forestillingens emne - introduktion.....	XX
Det hemmelige spejl (etik og drama).....	XX
Statuer (drama og dansk)	XX)
Konfrontationer (dansk, samfundsfag og drama).....	XX
Rollespil A (samfundsfag og drama).....	XX
Rollespil B (samfundsfag og drama)	XX)
Sanseøvelse (etik og drama).....	XX
Gående improvisationer (drama, samfundsfag, etik).....	XX
Den varme stol (drama, samfundsfag, etik)	XX)
Forståelse af forestillingens og manuskriptets opbygning – Introduktion.....	XX
Undertekster (drama, dansk, samfundsfag og etik).....	XX
Forestillingsanalyse (dansk og drama).....	XX
Skriveøvelser – introduktion.....	XX
Parallelfortællinger (dansk, drama samfundsfag og etik).....	XX
En ny genre (dansk og drama).....	XX
TUBA (dansk, samfundsfag og etik).....	XX
Oplæg til debat, skriftlig fremstilling, temaer til filmproduktion m.m. (dansk, samfundsfag og etik).....	XX
Henvisninger til organisationer, artikler m.m.....	XX

FORORD AF TEATERLEDER DORTHE BEBE – TEAM TEATRET

Alkoholproblemer findes i alle samfundsklasser, segmenter og erhverv og i alle ender af landet. Det kan ske for alle.

Fordi alkoholafhængighed er forbundet med et stort tabu, så bliver det de pårørendes største opgave at skjule det – at opretholde facaden. De bliver med-afhængige – co-alkoholikere – afhængige af alkoholikerens adfærd.

Med Beruselse vil vi gerne give de med-afhængige en stemme. Hente dem frem i lyset og rette omgivelsernes opmærksomhed mod dem. For de gør det ikke selv. Med-alkoholikernes virkelige hverdagsliv er nemlig skjult bag facaden. De med-afhængige bruger enorme mængder af energi på at glatte ud, finde på, dække over og på alle tænkelige måder få alkoholikerens gøren og laden til at forsvinde i normalitet overfor omverdenen.

For at kunne lykkes med det, må man være særdeles årvågen. For der skal ikke meget slinger i valsen til, før de praktiserende alkoholikere spolerer glansbilledet. Lidt for højtråbende til en fest, usikker på benene til kaffe hos naboen, flasker på bordet eller bag gardinet, når veninden kommer med hjem fra skole, eller for fuld til at tage med til badmintontræning.

Facadepudseriet følges af en intens jagt på at stoppe alkoholikeren. Spænde ben for ham eller hende... Snakke, diskutere, konfrontere. Finde og bortskaffe ikke bare de tomme, men også de fyldte flasker. Den med-afhængige er en sporhund med alle antenner ude. På et tidspunkt begynder mange med-afhængige at isolere sig. Holder op med at invitere venner, fordi de opdager at alkoholikeren er ukontrollabel og uforudsigelig. De føler skam over situationen og digter et andet liv. Men de formår ikke at træde ud af det.

Så selvom den med-afhængige ikke er afhængig af alkohol, så kan den med-afhængige være så handicappet af sit samliv med den afhængige, at han selv bliver syg. Og problemet er, at han ofte ikke selv siger det højt. Fordi han ikke ved det. Fordi han ikke kan se det. Fordi livet med en alkoholiker skygger for livet selv.

Det er vores ønske, at Beruselse kan være med til at øge opmærksomheden på de med-afhængiges livsvilkår. At forestillingen kan danne grundlag for de svære samtaler om at stå et sted i livet, hvor man ikke selv har kontrollen. At forestillingen kan være en vej til at bede om hjælp. Eller til at hjælpe nogen, der ikke selv kan. Beruselse er et stykke kunst, der skal lyse et formørket hjørne af vores hverdag op og give med-afhængigheden et ansigt som vi kan tale om. Bryde tabuet.

For kun ved at bryde tabuet kan vi hjælpe den med-afhængige ud af sin afhængighed – og i sidste ende måske også hjælpe alkoholikeren ud af sin.

SÅDAN BRUGER DU MATERIALET:

Du sidder nu med undervisningsmaterialet til forestillingen Beruselse. Materialet er fyldt med opgaver og øvelser, som kan bruges i forskellige sammenhænge og forskellige fag. Nogle af øvelserne fokuserer på en teatermæssig og kropelig indgang til forestillingen, mens andre er målrettet arbejdet i fag som dansk, samfundsfag eller etik/religion.

Hvordan bruges materialet:

Du kan vælge og vrage: Det er meningen med materialet, at du selv udvælger de af øvelserne, der giver bedst mening for din undervisning og den tid du har til rådighed.

Vi hjælper dig: Ud for hver øvelse har vi skrevet ind:

- hvilke fag vi har tænkt øvelsen anvendt i
- hvordan du udfører den i undervisningen

Du er selvfølgelig velkommen til at lave om i øvelserne og improvisere med nye vinkler, så de passer til dit formål.

Litteraturliste og supplerende materiale: Til sidst i undervisningsmaterialet har vi lagt links til artikler, behandlings- og rådgivningssteder m.m.

Vi har forholdt os til de fag og kompetencemål, der er opstillet for folkeskolens 9. og 10. klassetrin gennem de lister, der kan findes på www.emu.dk, samt for det gymnasiale niveau i dansk, samfundsfag og dramatik på: <https://www.uvm.dk/gymnasiale-uddannelser/fag-og-laereplaner/laereplaner-2017>.

Rigtig god fornøjelse

ØVELSER:

Introduktion til forestillingen: Fælles brainstorm

Denne øvelse er ikke målrettet et bestemt fag, men ment som en optimering af oplevelsen og udbyttet heraf. Dog rammer vi alligevel ind i læringsmålene omkring f.eks. danskundervisningens kompetenceområde Kommunikation.

Til underviseren:

Oftentimes har vi som teatergængere en forudfattet idé om, hvad vi skal se og ikke mindst, hvad vi vil få ud af det, vi skal se. Denne opfattelse kan bero på mange forskellige ting: Fordomme om stedet eller emnet. Vi har set teater det samme sted før og har derfor en idé om, hvad vi går ind til. Vi har hørt andre tale om stykket. Vi har læst anmeldelser - og meget, meget mere.

Derfor kan det være en god idé, hvis dine elever inden forestillingen deler deres forudfattede meninger med hinanden. På den måde vil de opdage, at alle har hver deres syn på det, de skal se. Ingen har ret eller uret, da vi jo reelt ikke kan vide, hvad oplevelsen bliver, før vi har oplevet den. Ved at opdage kammeraternes forskelligartede forudopfattelser kan I åbne for oplevelsen på en helt anden måde.

Når dine elever forbereder sig, inden de ser teater, får de en øget bevidsthed om, hvad de ser og hvordan de selv bliver påvirket af - og selv påvirker - forestillingen. På den måde bliver de til mere bevidste teatergængere og kulturforbrugere.

Når eleverne går i gang med den brainstorm opgaven lægger op til, er det vigtigt, at tankerne deles i fælles forum. Du kan evt. lave et mindmap, som du selv udfylder undervejs, så alle kan se tankerne på skrift.

Opgaven:

Se billederne fra forestillingen på næste side. I kan evt. også kigge resten af undervisningsmaterialet igennem for flere billeder.

TEAM TEATRET
Teatret st. tv

BERUSELSE

21. september - 13. oktober 2017

ISCENESÆTTELSE/TEKSTBEARBEJDNING: LINE PAULSEN · TEKST: THOMAS MARKMANN & SOSHA TEPEROWSKA · SKUESPIL: ERNESTO PIGA CARBONE, SOFIE ANCHER VEA, ANDERS CORNELIUS ZOFFMANN, MARIANNE SØNDERGAARD · SCENOGRAF: NADIA NABIL · MUSIK: SUNE SKULDBØL VRAA

TEAM TEATRET · ØSTERGADE 32 · 7400 HERNING · TLF: 97 12 55 77 · WWW.TEAMTEATRET.DK

Ud fra ovenstående kilder laver I nu en fælles brainstorm over, hvad I forventer jer af forestillingen. Tag udgangspunkt i følgende spørgsmål:

- Hvilke tanker og forventninger får I til forestillingen, når I ser på billederne m.m.?
- Hvad tror I stykket handler om? Hvilke temaer bliver taget op?
- Hvordan tror I forestillingens historie bliver fortalt? (Hvordan forløber den, hvad er plottet).
- Hvad forventer I af forestillingens visuelle udtryk? Uddyb med de næste spørgsmål:
 - Hvordan tror I scenografien bliver brugt?
 - Hvilken slags rekvisitter forventer I at møde?
 - Hvad med lyset? Hvordan tror I, man vil bruge lyset i fortællingen? Vil der være mange skift? Vil det være tydeligt eller diskret?
 - Andet?
- Hvilken slags musik tror I, der bliver brugt? Og regner I overhovedet med, at der er musik under forestillingen?
 - Er der andre lyde – både reallyde og effektlyde – I kan forestille jer, der vil blive brugt?
- Hvilken stemning, tror I, dominerer forestillingen? Hvorfor?
- Hvad tror I forventningen til jer som publikum vil være? Hvorfor?
- Hvis I har hørt om forestillingen flere steder fra (f.eks. anmeldelser, netværk m.m.) - hvordan påvirker det, I har hørt, så jeres forventninger til Beruselse?

Læg især mærke til, hvor I har forskellige forventninger til forestillingen. Hvorfor tror I, det er sådan?

REPORTAGE FRA PRØVERUMMET

Efter deadline for aflevering af manuskriptet havde vores instruktør, Line Paulsen brug for at bearbejde teksten. Det betød, at vi skuespillere først fik manuskriptet på 1. prøvedag.

Line havde en ambition om at nå igennem manus på den første uge for at få en fornemmelse af, hvad stykket kunne. Vi kastede os på gulvet med manus i hånden og lavede en hurtig scenegang. En godblanding af improvisation og stram iscenesættelse. Målet var at finde et formsprog. Vi arbejdede med et fysisk maske arbejde, som både rummede det absurde, groteske, tragiske og rørende. Vi gik fysisk ind i det psykiske univers - udefra og ind. Målet var ikke at spille følelsen, men at lade publikum selv blive ramt.

At være pårørende til en alkoholiker er umiddelbart ikke den mest opmuntrende tematik, så det var også vigtigt at finde et sprog, som ikke var socialrealistisk. Især i familiescenerne, der er skrevet som helt almindelige hverdagsituationer, som scener fra en tv-serie, hvor der bliver talt simpelt og nærmest ikke om noget. Teksten fremstår ligegyldig, når der f.eks. bliver snakket om mel til en kage, for det er alt det der ligger udenom, alt det der ikke bliver sagt og det som familien dækker over, som er det interessante.

Vi kunne ret hurtig mærke, at vi var på rette spor med formsproget, så vi har arbejdet intenst og målrettet med at intensivere det fysiske udtryk. Fra uge til uge er vi gået mere og mere i dybden og har forstærket det

fysiske udtryk. F.eks. er lillebroren teenager og Ernesto, som spiller ham, har skullet lege med åbenstående mund og en slap doven krop samt en krøllet paryk på hovedet. Et fysisk maske arbejde som giver skuespilleren en frihed, fordi kroppen pludselig tér sig anderledes end hvad skuespilleren Ernesto ville have gjort. På den måde har vi alle gravet dybere ved at forstærke et fysisk udtryk, som så også påvirker de psykiske relationer.

Der er blevet grinet meget i lokalet, fordi det bliver så komisk og tragisk på samme tid.

I stykket er der 2 spor. Det ene spor er scenerne med familien; mor, far, storesøster og lillebror.

Det andet spor er vidnerne/koret, som repræsenterer alle omkring familien: Naboen, lærerinden, kollegaen etc. De som kommenterer, reflekterer, men ikke blander sig og som helst vil lukke øjnene.

Line har fra starten haft en stærk fornemmelse af, at det er en gyserforestilling, David Lynch inspireret med en super stram og musikalsk iscenesættelse. Det blev også tydeligt, at vi ikke skulle spille til den 4. væg, men hele tiden sørge for at have kontakt til publikum, så de ikke ville føle sig hægtet af. På en absurd måde bliver publikum familiens vidner og en spejling for koret, som jo også er vidner.

Scenen er en cirkusmanege dog ikke en helt almindelig cirkusmanege, men en manege med et David Lynch inspireret mønster og sort lametta i baggrunden. Du er en artist i dit eget liv. I familiecirkuset. Som pårørende er du er hele tiden på - du sørger for at dække

over, hvordan det i virkeligheden er. Udadtill må du underholde dit publikum og sørge for, at de ikke kigger ind mellem sprækkerne. Vi leger med at de reelle spilledscener i familien, er uden ekstra lyd, som kontrast til koret/vidnerne, hvor der under alle scenerne er et lydspor. Koret taler i trådløse mikrofoner og laver lyd live undervejs for at forstærke det gyselige. Først stod vi og skjulte os, når vi lavede lyd live i mikrofonen, men Line kunne efterhånden se, at det ville forstærke effekten, at publikum kunne se det forme sig og se os i aktion. Derfor er vi aldrig skjulte. Vi er alle på, også når vi er offstage. Som kor må vi også gerne stå og betragte de reelle familiescener, fordi koret er iscenesætterne. Koret kræver meget præcision, da vi både taler alle 4 samtidigt og skal finde den samme rytme. Vi dublerer ord fra hinanden, taler langsomt, hurtigt, på toner etc. Vi terper derudaf!

De første 4 uger har vi haft prøver i en skrabet scenografi i København og nu er vi rykket ind i scenografien i Herning. Det er magisk. Vi arbejder nu på at få lyd, lys og scenerne til at spille sammen og gøre overgangene lækre. Vi glæder os - det er som skuespiller et super skønt univers at være i.

Skrevet af skuespiller Marianne Søndergaard
6. Sept. 2017 15 dage før premieren.

DIN PERSONLIGE OPLEVELSE

En opdagelsesrejse ind i din og dine klassekammeraters oplevelse af forestillingen

Alle oplever et teaterstykke forskelligt. I de følgende øvelser gælder det om at kortlægge dele af jeres oplevelse og diskutere, hvordan det kan være, at jeres oplevelser enten har været forskellige eller ens – hvor I oplever forskelligt og hvorfor.

Husk, at du som underviser vælger hvilke af de følgende øvelser, der passer bedst med din undervisning og den tid I har til rådighed.

Interview

Fag: Dansk og Samfundsfag, Drama

Det kan være en fordel at lave denne øvelse på tid: 3 minutter til hver, så bytter man.

Sæt jer 2 og 2, hvor I skiftes til at interviewe hinanden om forestillingen og alle oplevelser omkring den. Husk, at som interviewer skal I, foruden at stille nedenstående spørgsmål, spørge ind til de svar, I får fra jeres kammerat: Hvorfor påvirker det dig? Hvordan? Osv.

- Hvad gjorde særligt indtryk på dig under teaterturen? (her tænkes på alt, hvad der skete fra I trådte ind ad døren til I gik igen).
- Hvad så du? (vær specifik: lys, lyd, mennesker, ting, former, ændringer).
- Hvad hørte du? (alle lyde: real lyde, effektlyde, i salen...).
- Hvilke følelser fik forestillingen frem i dig? Hvordan?
- Hvilke karakterer identificerede du dig mest med? Hvorfor tror du, det var sådan?

Følg jeres intuition – og vær nysgerrige på det, I fortæller hinanden. Det er bedre end slavisk at følge spørgeskemaet ovenfor.

Tegn forestillingen:

Fag: Dansk, Samfundsfag, Drama

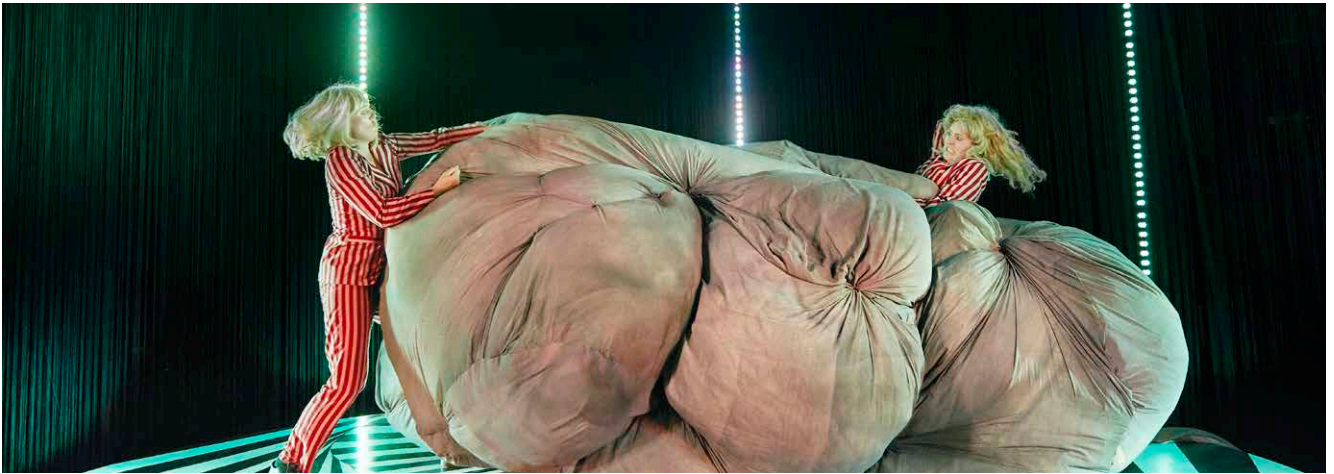
En visuel måde at formidle sin oplevelse på, som kan bruges på alle niveauer. Den er især god, hvis man ikke er stærk i at formulere sig på skrift eller er for genert til bare at stille sig op og snakke.

Tegn hver især forestillingen, som I oplever den. Tegn den som en streg, og tilføj derefter, hvis du har lyst, små billeder, der angiver steder i forestillingen, der var særlige for dig.

- Hvor starter og slutter den?
- Hvordan bevæger den sig undervejs?
- Hvilke farver har den og hvornår?
- Tegn gerne de følelser, du fik undervejs, dér hvor du fik dem.

Nu kan I sammenligne jeres tegninger og uddybe jeres valg for hinanden. Gør det enten i grupper eller i plenum.

FORESTILLINGENS EMNE

I Beruselse behandler vi emnet medafhængighed - co-alkoholisme. Og hvad vil det sige?

En co-alkoholiker er et menneske, der bliver så påvirket af et andet menneskes alkoholproblem, at det griber ind i hans eller hendes hverdag og er med til at definere rammerne for hans eller hendes liv. En med-afhængig er ofte et medlem i den nære familie, men også naboer og venner kan have med-afhængighedsproblemer.

Det er de med-afhængige, der bærer på hemmelighederne, skjuler sandheden, håber på bedring og tager skraldet, når det igen skrider for alkoholikeren. Fælles for de med-afhængige er, at deres liv får et negativt omdrejningspunkt, nemlig den andens afhængighed. Der er fare for, at de sætter sig selv til side og lever gennem den afhængiges liv. De udvikler en særlig følsomhed overfor den afhængiges adfærd og stemning. De ændrer adfærd og justerer på egne normer for at tilpasse sig den afhængiges behov og livsførelse.

Vi taler desværre alt for sjældent om de med-afhængige, fordi vi fokuserer på den afhængiges problemer.

Til underviseren:

De følgende 8 øvelser handler hovedsagligt om at sætte fysik på forestillingens emne. Gennem øvelserne kan vi bearbejde de indtryk, historien har efterladt. Har I ikke tid til alle at gennemføre alle øvelserne, så vælg et par af dem ud. De står fint alene.

Det hemmelige spejl

Fag: Etik, Drama

Spejløvelser er relevante i forhold til Beruselse, fordi det handler om at turde se sig selv. Se sin egen situation udefra. Inden I går i gang så prøv at snakke lidt om, hvorfor det er vigtigt at kunne se sig selv udefra? – Og hvorfor det er svært? Hvorfor er det vigtigt at blive set? Hvordan er det at blive spejlet?

1:

Flyt borde og stole ud til siden, så I får noget gulvplads. Gå rundt mellem hinanden i lokalet. Prøv om I kan fordele jer over hele gulvet ved hele tiden at gå efter de tomme områder på gulvet. I skal til at kopiere en af jeres klassekammerater. Det handler om at se på ham eller hende her i rummet og så kopiere bevægelser og det kropslige udtryk. Der skal ikke bygges ting på, som I kender fra andre situationer - kun det I ser lige her – lige nu.

2:

Underviseren hvisker til jer hver især, hvem I skal kopiere. Ingen andre ved, hvem hinanden har fået.

3:

- Begynd ligeså stille at se på, hvordan personen holder hovedet. Ryggen. Bevæger armene. Benene. Osv.
- Alle andre detaljer I kan få øje på. Begynd at kopiere disse kendetegn.
- I skal ikke overdrive men bare gøre det, som I ser det.
- Stop op og stil jer i en rundkreds. I kan nu skiftes til at vise jeres person frem. Først venter I på, at den, der bliver spejlet, selv kan se det. Sker det ikke inden for 1 minut, får de andre i gruppen lov til at gætte.

Statuer:

Fag: Drama, Dansk

At lave statuer betyder, at I i gruppen laver et stillestående billede af en bestemt situation – i dette tilfælde omhandlende forestillingen Beruselse. I skal altså sammen lave et ikke bevægeligt billede (en statue) der viser/fortolker en bestemt situation.

- Gå sammen i grupper af 3-5.
Vælg 3 situationer fra stykket, som I fandt vigtige. Det kan f.eks. være konfrontationer mellem personerne, eller særligt følelsesladede situationer. I finder de bedste situationer at arbejde med fra stykket, der hvor I blev mest berørt.
- Lav tre forskellige statuer i gruppen – en for hver af de 3 situationer.
- Øv jer mindst 3 gange på at vise jeres statuer/billeder efter hinanden.
- Når I er helt på plads i den første statue, vælger I en, der siger: færdig.
 - Så bliver I stående 4 sekunder, hvorefter billedet opløses og I danner det næste billede.
 - Når det står klart, siger I igen: færdig, venter 4 sekunder, og laver så det sidste billede.
- Hver gruppe viser sine 3 statuer for de andre.
- Diskuter i klassen, hvorfor I finder lige netop de valgte situationer vigtige – og om I er enige i hinandens analyser.

Konfrontationer:

Fag: Dansk, Samfundsfag, Drama

- Del jer op i grupper.
- Skriv et idéoplæg til en situation, hvor I skal konfrontere et menneske, der drikker. Hvordan vil I gøre? Hvorfor vil I gøre sådan?
- Snak om, hvad der kunne gå galt.
- Snak om, hvilke stærke reaktioner I regner med at få og hvorfor.
- Diskuter forskellige måder at gribe situationen an på. Det kan f.eks. være som en udenforstående til en co-alkoholiker eller som den med den tætte relation til alkoholikeren. Eller en helt tredje mulighed.

DE OVENSTÅENDE PUNKTER MÅ IKKE TAGE MERE END 10 MINUTTER I ALT.

Når I har fundet ud af, hvem I vil konfrontere og hvordan I forestiller jer, at det kan gøres, skal I nu lave en kort scene, hvor den konfrontation sker. I skal altså fordele rollerne (alle behøver ikke spille med, men alle i gruppen skal bidrage med idéer), lave replikker og bevægelser der passer til, og øve den igennem 3-4 gange. Lav gerne scenen sådan, at den slutter, mens konfrontationen er i gang. Det gælder altså ikke om at skabe den lykkelige slutning, men om at skabe den situation der slutter, hvor konfrontationen sker, og bølgerne går højest.

- Lav et lille teaterstykke ud af disse oplæg og spil dem for hinanden.
- Diskuter, hvad man kunne gøre anderledes. (maks. 2 minutter)
- Når I har vist jeres stykker, kan dem der var publikum gå op og prøve at ændre situationen ved at skifte en af spillerne ud, eller ved at opfinde en ny person til scenen. (Forumspil) Det er smart at bytte den person ud, som er i klemme (den det er mest synd for) og se, om det er muligt at flytte på dem, der er problemet. Hvis I vælger at skifte den person ud, som er problemet, så tryller I bare, og det giver ikke nogen særlig god idé om, hvordan man kunne takle sådan en situation i virkeligheden.

Rollespil A:

Fag: Samfundsfag, Drama

Begreb der er på spil i denne opgave: Co-alkoholiker: Et menneske der i sine tætte relationer har en alkoholiker. Oftest vil det være et menneske hjemme hos co-alkoholikeren selv: en forælder, søskende eller en datter/søn.

Del jer op i grupper.

- Spil/improviser en scene, hvor én af jer er co-alkoholikeren (Co-A) og de andre er klassekammerater.

Situationen er som følger: I skal have lavet en skoleopgave, som I skal skrive sammen. De andre foreslår, I går hjem til den af jer, der er Co-A. Hvordan vil Co-A svare for at slippe udenom?

- Efter et stykke tid giver Co-A efter. Hvordan vil denne forklare, hvorfor de andre ikke måtte komme med hjem? Hvorfor det er svært?
- Hvad sker der når Co-A lyver? Besvar spørgsmålet både som Co-A og som de andre involverede.
- Hvornår bliver det utroværdigt, hvad Co-A siger?
- Hvad gør det ved din relation til vedkommende?
- Hvad sker der, hvis indrømmelsen kommer?
- Hvordan føles det at give indrømmelsen, og hvordan blev den modtaget?
- Hvad ville I gøre herfra?

Rollespil B:

Fag: Samfundsfag, Drama

Del jer op i grupper på 5-6 personer.

- Lav en scene, hvor en af vennerne (Co-A) opfører sig mærkeligt.
 - Inviterer pludselig aldrig venner med hjem mere.
 - Vil ikke snakke om sig selv. Spiller måske lidt for smart – lidt for tit.
 - En af vennerne bestemmer sig for at tage et ansvar og prøve at hjælpe.

Hvis I var denne hjælper, hvordan ville I så gribe det an?

- Skriv jeres individuelle forslag ned.
- Aftal hvem, der er Co-A og hvem der er vennen, der vil hjælpe.
- Lav en lille scene, der viser situationen
- Byt roller efter maks. 3 minutter, så alle kommer til.
- De, der ser på, byder ind med forslag til ændringer af fastlåste situationer. (Forumspil).

Sanse øvelse:

Fag: Etik, Drama

Som Co-alkoholiker bliver man super sensitiv over for lyde og bevægelser omkring sig. Du kender de bestemte skridt, der fører til det bestemte gemmested, som alkoholikeren tror, du ikke kender til. Prøv, om I kan fornemme den form for sensibilitet gennem den følgende øvelse.

- Stil nogle udvalgte ting rundt omkring i lokalet. På borde, under borde, i vinduer osv. Hav gerne 5-6 ting stående rundt omkring.
- Gå rundt og kig på det.
- Nu tager en af jer bind for øjnene.
- I andre sætter jer ned, så I ikke larmer
- En af jer andre flytter på en ting.
- Den, der har bind for øjnene, skal gætte, hvad der er blevet flyttet hvorfra og hvorhen.
- Prøv en ny omgang, hvor I laver mere larm, og se om I stadig kan høre, hvornår **den samme ting flyttes** – og hvorhen.
- I kan nu skiftes til at være den med bind for øjnene.

Gående improvisationer:

Fag: Drama, Samfundsfag, Etik

Til underviseren:

I denne øvelse er det dig, der verbalt skal styre slagets gang. Det er dig, der skal sige til eleverne, hvad de skal vise. Du kan vælge, om de skal stå stille som statuer eller om de skal mime en situation. Vælger du, at de skal mime, skal du forklare dem, at de mimer overfor ikke eksisterende fiktive personer. Det er for, at de hver i sær kan udleve deres eget billede og ikke skal risikere at blive trukket ind i kammeraternes i stedet.

Du kan vælge aktioner ud fra nedenstående liste eller du kan finde på aktioner selv, som passer ind i emnet.

Gå rundt mellem hinanden. Prøv at holde hjernen fri for tanker om, hvad I vil gøre.

- Når underviseren siger til, så stands og vis, hvordan I vil reagere, hvis I:
 - Gemmer jer for den påvirkede.
 - Står lige overfor den påvirkede uden at kunne komme væk.
 - Prøver at hjælpe den påvirkede.
 - Oplever den påvirkedes vrede.
 - Oplever den påvirkedes sorg.
 - Oplever den påvirkedes glæde.
 - Osv.

Den varme stol:

Fag: Drama, Samfundsfag, Etik

Denne øvelse giver jer mulighed for at prøve at sætte jer ind i de forskellige figurers tankegange.

Del jer op i mindre grupper. I hver gruppe vælger I et gruppemedlem til hver af de figurer fra stykket, som I gerne vil undersøge. Dette gruppemedlem er nu den figur i øvelsen – og svarer som den figur. Bare stol på jeres fantasi. Det er jer, der bestemmer, hvad figuren svarer, så længe I er tro overfor den person, I har set figuren være på teatret.

En ad gangen sættes figurerne i Den varme stol, og udspørges af de andre gruppemedlemmer. Husk at stille spørgsmål, der relaterer til stykket. Fx:

- Hvorfor siger du ikke bare til din far, at du godt ved, han drikker?
- Hvad sker der, hvis du hælder hans alkohol ud?
- Hvorfor er det svært at fortælle de andre fra klassen, at din far drikker?
- Hvorfor er det dig, der skal rydde op efter ham?
- Hvorfor skjuler du hans problem?
- Hvorfor snakker I ikke om din fars drikkeri?
- Find selv på andre spørgsmål, som I finder interessante.

FORSTÅELSE AF FORESTILLINGENS OG MANUSKRIFTETS OPBYGNING

I de følgende opgaver handler det om at forstå, hvordan man opbygger et teatermanuskript og andre tekster, og hvor forskelligt et manuskript kan bruges. Husk igen, at det er op til dig som underviser at vælge de opgaver, du finder mest brugbare for dig, dine elever og din undervisning.

Undertekster:

Fag: Dansk, Drama, Samfundsfag, Etik

I denne øvelse skal I bruge et skriftligt uddrag fra stykket. Herunder kan I finde 3 forskellige uddrag at vælge mellem.

Uddrag nr. 1:

STORESØSTER: Hvor er far?

LILLEBROR: Ved det ikke.

STORESØSTER: Skulle I ikke –

**Lillebror trækker på skuldrene – sætter sig ned med ryggen til Storesøster.
Stilhed. Storesøster iagttager ham.**

STORESØSTER: Hvad laver du?

LILLEBROR: Lektier.

STORESØSTER: Skal du have hjælp?

LILLEBROR: Nej. Det er fint.

STORESØSTER: Er du sikker?

Lillebror trækker på skuldrene.

STORESØSTER: Lad mig se på det.

LILLEBROR: Det er lige meget.

Uddrag nr. 2:

LILLEBROR: Hvorfor siger du det ikke bare som det er?

MOR: Hvad mener du?

LILLEBROR: Når de ringer

MOR: Hvad skulle jeg da sige?

LILLEBROR: Det ved du jo godt.

MOR: Nej det ved jeg ikke

LILLEBROR: At far –

Han går i stå. Mor kigger stift på ham.

MOR: Hvad skulle det hjælpe? Tror du så at alting vil blive godt? Hvis bare man siger det – som det er?

LILLEBROR: Alle ved det godt i forvejen.

Uddrag nr. 3:

MOR: Jeg kunne jo bare have ladet være med at snakke om det græs. Jeg syntes jo bare det var så højt. Og det ville han da sagtens kunne nå, inden vi skulle afsted. Men det kunne jeg jo have sagt mig selv. Årh hvor er jeg dum.

STORESØSTER: Hold nu op med det der mor. Du kunne jo ikke vide at –

MOR: Jo. Jo det kunne jeg jo. Det er jeg altså virkelig ked af. (til Lillebror) Undskyld.

Lillebror kigger ned

STORESØSTER: Nej mor. Det skal du altså ikke sige.

MOR: Jeg tænkte mig ikke om.

STORESØSTER: Det er da ham – altså

MOR: Undskyld

STORESØSTER: HOLD NU OP, MOR.

Hvad er undertekster?

Undertekster er i teatersammenhæng den mening, der ligger bag en replik i et teaterstykke. En sætning som: "det er ok" kan i virkeligheden betyde "du gør mig ked af det, og jeg ved ikke, hvad jeg skal stille op". Det kommer helt an på, hvordan den siges og spilles af skuespilleren, og hvordan den passer ind i tekstens helhed. Underteksterne har en enorm betydning for, hvordan vi oplever en situation. Undertekster er et valg taget af instruktøren og skuespilleren. De kunne have valgt helt andre undertekster og derved have fået et helt andet stykke frem – med den helt samme tekst.

Del jer op i grupper.

I skal nu prøve at arbejde med jeres egne undertekster. Ovenover er der 3 forskellige uddrag fra Beruselse.

- Vælg det uddrag fra Beruselse, som I vil bruge.
- Snak om forskellige muligheder for undertekster (både dem I har set, da I så stykket, og dem I selv kan finde på).
 - F.eks. kunne underteksten for Lillebror i uddrag 1 være, at lillebror faktisk synes det er ok. Eller I kan gå væk fra, at det er bror og søster, og lade Storesøsters undertekst være, at hun gerne vil score ham. Der er mange muligheder. Undertekster kan også skifte fra replik til replik – det kan I også prøve at lege med.
- Skriv nogle undertekster ned, afprøv flere forskellige ved at spille sammen. De må gerne være skøre, bare de stadig relaterer sig til stykket.
 - Vælg en af underteksterne.
 - Fordel rollerne.
 - Spil scenen, hvor I siger underteksten i stedet for replikken.
 - Spil scenen, hvor I siger replikken, men med den valgte undertekst i tankerne.

Hjælp hinanden: Hvad skal der til i stemmeføring og kropssprog /bevægelser, blikretning? Hvor skal I stå og bevæge jer i forhold til hinanden for at få jeres valgte undertekst frem?

- Snak om forskellen. Hvorfor tror I, at man ikke bare siger underteksten i stedet for teksten?

FORESTILLINGSANALYSE:

Fag: Dansk, Drama

Til underviseren:

Forestillingsanalyse behandler flere delemner. I kan sagtens prioritere de dele, som retter sig til jeres emne eller det I har mest interesse i. I kan lave den som individuelle skriftlige opgaver, mundtligt i grupper eller på klassen som en mundtlig fælles opgave/samtale.

Stykkets form:

- Beskriv skuespillernes udtryk. Hvordan var de ens? Og hvordan var de forskellige?:
 - Lagde I mærke til særlige bevægelser?
 - Særlig mimik?
 - Kropssprog?
 - Stemmen: måder at tale på, lyde med stemmen, sange?
 - Var der noget særligt ved deres tempo/temposkift?
 - Er der tale om en naturalistisk spilleform eller var det stilistisk på en eller anden måde? Hvordan ser I det?
- Beskriv alt det, der omgiver skuespillerne
 - Hvordan så scenografien ud?
 - Hvad var der af særlige elementer?
 - Var der udtryk, der skiftede undervejs? Hvordan og hvorfor? Begrund.
- Hvilke rekvisitter/objekter blev brugt?
 - Hvordan blev de brugt? Og hvorfor? Begrund.
- Hvordan blev lyset brugt?
 - Var der tale om tydelige skift i lyset? Eller var skiftende mere glidende og mindre iøjnefaldende? Hvorfor tror du, man har taget de valg? Begrund.

- Lyden: Hvordan blev den brugt?
 - Var der tale om underlægning eller blev musik og lyd brugt på andre måder? Hvorfor? Beskriv og begrund.
- Kostumer:
 - Var der særlige træk ved kostumerne? Kunne du se nogle aktive valg i kostumestilen? Hvordan? Beskriv og begrund.
- Blev der i det hele taget brugt særlige former, farver og materialer? Beskriv disse, og giv jeres eget bud på, hvorfor netop disse valg er blevet taget.
- Til sidst kan I sammensætte alle jeres svar og beskrive de dele, der passer sammen på tværs af kategorierne.

Stykkets indhold/fortælling:

- Beskriv den/de følelser I møder i stykket. – Hvor føles de? – Hvor ligger de i kroppen på jer?
- Hvordan reagerer de forskellige familiemedlemmer?
 - Hvordan er deres indbyrdes relationer?
 - Hvad påvirkes disse relationer af?
 - Kan I se og beskrive ændringer i de forskellige familiemedlemmers adfærdsmønstre?
 - Er det positive eller negative ændringer? Beskriv og forklar.
 - Er der særlige ordvalg, der gør teksten mere spændende/anderledes? – Beskriv og forklar.

Relationen mellem stykket og samfundet:

- Hvorfor spille denne forestilling netop nu?
- Er der et budskab? Hvorfor? / Hvorfor ikke?
- Hvad får forestillingen jer til at tænke på.

Prøv at sammenfatte ovenstående analyser af de forskellige virkningsdele. Hvordan spillede disse dele sammen i forestillingen?

SKRIVEØVELSER:

De næste opgaver er skriftlige opgaver. De skal bruges til at gå i dybden med manuskriptets form, og hvordan denne evt. kan overføres til andre værktøjer.

Fag: Dansk, Drama, Samfundsfag, Etik

Til underviseren

Denne skriveøvelse giver eleverne et indblik i selv at skabe figurer og plot, der virker. De får at se, hvor særlig en skriveform et manuskript faktisk er. De får lov til at læne sig op ad det allerede skrevne og oplevede og får herved en skrivestil og stemning forærende, men skal ellers selv bruge fantasien og sproget til at få scenen til at virke.

Parallel-fortællinger

I forestillingen ser vi på alkoholproblematikken gennem co-alkoholikernes øjne. Gennem et liv som co-alkoholiker er der mange mennesker, du skal forholde dig til: Dine klassekammerater, kollegaer, familie, alkoholikeren. I Beruselse er mange af dem symboliseret ved koret.

Alle disse mennesker har en historie selv. En historie der gør, at de forholder sig til co-alkoholikeren på hver sin måde.

I skal nu skrive jeres egen scene til et manuskript – med udgangspunkt i Beruselse.

- Vælg en figur, som på en eller anden måde relaterer til et eller flere af familiemedlemmerne i stykket. Det kan være en, I selv opfinder eller en, der blev nævnt.
- Giv figuren et navn, stilling, alder osv.
- Skriv alt det ned, I kan huske, der blev sagt om personen (hvis det var en, der blev nævnt).
- Skriv nu en historie om, hvordan denne person ser co-alkoholikeren, og hvordan co-alkoholikeren påvirker denne persons liv. I kan evt. skrive om en enkelt hændelse mellem dem, som spejler deres forhold.

Har I tid, kan I læse scenerne højt for hinanden.

En ny genre:**Fag: Dansk****Læs uddraget fra Beruselse her nedenfor:**

- STORESØSTER: Nu syntes jeg ikke du er helt fair overfor mor. Vi må jo også lære at klare os selv – lidt. Engang imellem.
- LILLEBROR: Engang imellem?
- STORESØSTER: Hvis nu far også ligesom –bidrog
- LILLEBROR: Han er da den eneste der gider spille bold og tage på fisketur.
- STORESØSTER: Ja, når det altså ikke lige bliver aflyst.
- LILLEBROR: Mor gider i hvert fald aldrig noget.
- STORESØSTER: Men hun har jo travlt, for – fanden.
Det er sgu da ikke hendes skyld at – det hele.
- LILLEBROR: Nej. Hun sætter sig jo bare til at tude.
- STORESØSTER: Er det far der siger sådan? ER DET??
- LILLEBROR: Er det løgn?

Omskriv manuskriptet til en ny genre. Det kan f.eks. være: et læserbrev, essay, digt, eller reportage.

Eller

Lav en scene med stort set de samme replikker som i det uddrag, I har valgt. Omskriv regibemærkningerne sådan, at det nu bliver:

- En komedie
- Et action stykke
- En gyser
- Et børnestykke
- Noget helt femte.

TUBA

Fag: Dansk, samfundsfag, etik

Til underviseren

TUBA er en Blå Kors-afdeling, der står for terapeutisk rådgivning for unge mellem 14 og 35 år, der er vokset op i en familie med alkoholproblemer. Ved at bruge debatindlæg herfra flytter vi os fra den fiktive forestilling ud i virkeligheden og ser, hvordan et liv som co-alkoholiker kan påvirke andre. Hvis I har tid, så få eleverne til at læse deres breve højt for hinanden. Det kan give et godt indblik i egne og andres holdning til problematikkerne.

TUBA er en selvstændig organisation under Blå Kors, som tilbyder terapeutisk rådgivning til unge mellem 14 og 35 år, der er vokset op i en familie med alkoholproblemer. I skal nu til at skrive et brev til en af TUBAs debattører.

- Læs alle debatindlæggene i dette link:
<http://tuba.dk/debatindlaeg/hvordan-undgaar-jeg-se-min-far-i-mine-venner>
- Vælg den af debattørerne, som I gerne vil skrive et brev til.
Det kan være noget, I tror vil give dem håb eller noget, I gerne vil spørge dem om. Måske føler I nogle af de samme følelser af samme eller en helt anden grund og har lyst til at skrive til dem om det.

OPLÆG TIL DEBAT, SKRIFTLIG FREMSTILLING, TEMAER TIL FILMPRODUKTION M.M.

I konfrontation med et tabu

Fag: Dansk, samfundsfag og etik

- Hvad er en alkoholiker?
 - Kender du selv en alkoholiker?
- Hvornår bliver det at drikke til et alkoholproblem?
 - Skal man drikke en gang om ugen, hver dag, hver time? Hvad mener du, og hvorfor?
- Har du været beruset?
 - Kan du lide det?
 - Hvorfor?
- Hvornår bliver det til et problem at unge drikker til fester?
- Hvornår bliver det til et problem at de voksne drikker til fester?
 - Hvor ofte og hvor meget må voksne drikke til fester, før det bliver et problem?
 - Hvor ligger forskellen i at voksne eller unge drikker alkohol?
- Må forældre drikke sammen med deres børn?
- Kan man have en rigtig fed fest uden alkohol?
 - Kan man have det sjovt uden alkohol?
 - Er alkohol hyggeligt?
- Hvad er mest kendetegnende for alkoholkulturen i Danmark?
- Hvilke former for alkoholisme kender du til?
- Tager du stilling til, når andre drikker? Hvordan?

- Hvis du har mistanke om, at en vens forældre drikker, hvad gør du så for at hjælpe?
 - Vil du gå direkte til din ven eller vil du søge hjælp udefra?
 - Hvor ville du søge hjælp?
- Hvordan (tror du) det er at vokse op med en alkoholiker?
- Hvorfor tror du, at det er et tabu at tale om, hvis forældre (eller andre) har et alkoholproblem?
 - Hvornår er det ok at spørge ind til alkoholproblemer?
 - Er det provokerende eller godt hvis nogen spørger ind til problemer hjemme hos dig?
- Hvad gør det ved et menneske at vokse op i en familie med alkoholproblemer?
- Hvordan er alkohol skadeligt?

HENVISNINGER

Her kan I finde henvisninger til aktuelle tekster om emnet Co-alkoholisme, relaterede organisationer og videoklip.

Organisationer og hjemmesider:

HOPE er en organisation, som blandt andet hjælper børn og unge, der vokser op i familier med alkoholproblemer. På deres side <http://hope.dk/ung/> er der brevkasse, dilemmaspil, computerspil, tegneserier og meget mere, der hjælper til at få snakket om tabuet med forældre, der drikker.

TUBA er en rådgivningsorganisation, der giver råd, vejledning og terapi til børn og unge, der vokser op i familier med alkoholproblemer. Se f.eks. deres videoer "Hvorfor hjælper I kun mor?" og "Kender du det?" på deres hjemmeside <http://tuba.dk/>. TUBA er en del af Blå kors.

BRUS er et rådgivende projekt i Midtjylland. Her kan du også se videoer med unge, der har levet med et familiemedlems alkoholproblem <https://www.projektbrus.dk/>

ALANON Fællesskab for familie og venner af alkoholikere <http://www.al-anon.dk/>

Andre:

<https://www.danskmisbrugsbehandling.dk/paaroerende-til-alkoholikere/>

<https://www.sst.dk/da/sundhed-og-livsstil/alkohol/boernejfamilier/for-paaroerende>

Forslag til litteratur:

Håbet lever altid af Susanne Broeng

<https://bibliotek.dk/da/work/870970-basis%3A23443945>

Voksne børn af alkoholikere af Janet G. Woititz

<https://bibliotek.dk/da/work/870970-basis%3A07040296>

Pjecer:

<https://www.sst.dk/da/sundhed-og-livsstil/alkohol/boernefamilier/~media/DB7FCAD6847E47F4B3167050A12B64F3.ashx>

<https://www.sst.dk/da/sundhed-og-livsstil/alkohol/boernefamilier/~media/FEC44CA066E7478198DFD4DEC54A36E8.ashx>

Dokumentarer og videoklip:

Lotus Turèll-dokumentar:

Lotus Turèll og den fulde sandhed DR1

Lotus fortæller om sin barndom med Dan Turèll som far – en far der drak.

<https://www.youtube.com/watch?v=yBeuqRoZ0Dc>

De forbandede fulde forældre 1:

Dokumentar om Simon, Elise, Bolette, Cecilie. Unge hvis forældre drikker.

<https://www.youtube.com/watch?v=eZclikrrnrM>

De forbandede fulde forældre 2

<https://www.youtube.com/watch?v=-XiFPmZPOG8>

Min mor er alkoholiker/mine råd til jer: En privat YouTube-video

<https://www.youtube.com/watch?v=8qAk-PSRPyA>

Kortfilmen **Blodets bånd** (gymnasie-niveau)

<http://filmcentralen.dk/gymnasiet/film/blodets-band> - kræver unilogin - ellers find den på YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=RQk0IU8CGfY>

Avisartikler:

<http://politiken.dk/debat/art5526177/Jeg-drikker-mig-fuld-for-at-undg%C3%A5-sk%C3%A6nderier-med-mine-venner>

<http://politiken.dk/debat/art5576045/Hvorfor-m%C3%A5-man-ikke-takke-nej-til-alkohol-i-Danmark>

<https://www.information.dk/indland/2017/02/danmark-privatsag-drikker>

Artikel om filmen **Blodets bånd**:

<https://www.information.dk/kultur/2013/05/fejlet-far-systemet>

Undersøgelse lavet af Helle Lindgaard for Sundhedsstyrelsen, her beskrevet i Information:
[https://www.information.dk/telegram/2012/10/foraeldredruk-goer-boern-vrede-depressive'](https://www.information.dk/telegram/2012/10/foraeldredruk-goer-boern-vrede-depressive)

Find selve undersøgelsen her:

<http://jd-1.com/hellelindgaard?id=blog&news=21692> eller her:[https://www.sst.dk/da/puljer-og-projekter/2014/familieorienteret-alkoholbehandling/~media/781C87D8A9CD434491A328F6E7BE2336.ashx](https://www.sst.dk/da/puljer-og-projekter/2014/familieorienteret-alkoholbehandling/~/media/781C87D8A9CD434491A328F6E7BE2336.ashx)

Andre artikler:

<https://www.kristeligt-dagblad.dk/debat/foraeldres-druk-oedelaegger-julen-for-hvert-tiende-barn>

<https://www.kristeligt-dagblad.dk/kronik/2014-08-14/jeg-d%C3%A6kkede-over-min-mors-alkoholmisbrug>

<http://politiken.dk/forbrugogliv/livsstil/familieliv/art5631868/Unge-f%C3%A5r-psykiske-m%C3%A9n-af-for%C3%A6ldres-druk>

<http://politiken.dk/debat/art5634355/%C2%BBHvis-min-far-havde-gjort-som-dig-havde-han-stadig-v%C3%A6ret-i-live%C2%AB>

<http://jyllands-posten.dk/livsstil/forbrug/ECE9691795/rejseselskaber-bag-pragture-faar-boeder-for-drukreklamer/>

